2024/1265

30.4.2024

NÕUKOGU DIREKTIIV (EL) 2024/1265,

29. aprill 2024,

millega muudetakse direktiivi 2011/85/EL liikmesriikide eelarveraamistiku nõuete kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 126 lõike 14 kolmandat lõiku,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust ([1]),

võttes arvesse Euroopa Keskpanga arvamust ([2])

ning arvestades järgmist:

(1) Selleks et tagada, et liikmesriigid täidavad Euroopa Liidu toimimise lepingust (edaspidi „ELi toimimise leping“) tulenevaid eelarvepoliitika alaseid kohustusi ja eelkõige väldivad valitsemissektori eelarve ülemäärast puudujääki, on nõukogu direktiivis 2011/85/EL ([3]) sätestatud liikmesriikide eelarveraamistiku tunnusjooni käsitlevad üksikasjalikud eeskirjad.

(2) Pidades silmas alates direktiivi 2011/85/EL jõustumisest majandus- ja rahaliidu rakendamise käigus saadud kogemusi, on vaja muuta direktiivi nõudeid liikmesriikide eelarveraamistiku aluseks olevate eeskirjade ja menetluste kohta.

(3) Oma eriaruandes nr 22/2019 pealkirjaga „Liikmesriikide eelarveraamistikega seotud ELi nõudeid tuleb veelgi tugevdada ning nende rakendamist paremini jälgida“ analüüsis Euroopa Kontrollikoda liidu nõudeid liikmesriikide eelarveraamistikele ja soovitas komisjonil need nõuded rahvusvahelisi standardeid ja parimaid tavasid arvesse võttes läbi vaadata. Kontrollikoda pakkus välja konkreetsed meetmed, mille abil parandada liikmesriikide eelarveraamistike ulatust ja tõhusust, eelkõige seoses keskpika perioodi eelarveraamistike ja sõltumatute eelarveasutustega.

(4) Oma 5. veebruari 2020. aasta teatises pealkirjaga „Majanduse juhtimise paketi hindamine. Aruanne määruste (EL) nr 1173/2011, 1174/2011, 1175/2011, 1176/2011, 1177/2011, 472/2013 ja 473/2013 kohaldamise ning nõukogu direktiivi 2011/85/EL sobivuse kohta“ osutas komisjon, et liikmesriikide eelarveraamistike väljatöötamisel on tehtud märkimisväärseid edusamme, kuid need on olnud ebaühtlased, sest liidu õiguses on sätestatud üksnes miinimumnõuded ning riiklike sätete rakendamine ja järgimine on olnud väga varieeruv. Lisaks kaaluti teatises, mil määral toetaks raamistik majandus-, keskkonna- ja sotsiaalpoliitika vajadusi, mis on seotud üleminekuga kliimaneutraalsele, ressursitõhusale ja digitaalsele Euroopa majandusele, täiendades õiguskeskkonna ja struktuurireformide võtmerolli.

(5) Oma 11. detsembri 2019. aasta teatises „Euroopa roheline kokkulepe“ kutsus komisjon üles kasutama ulatuslikumalt rohelise eelarvestamise vahendeid, et suunata avaliku sektori investeeringud, tarbimine ja maksustamine roheprioriteetide täitmisele ja eemale kahjulikest toetustest. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1119 ([4]) on seatud kogu liidule eesmärk saavutada 2050. aastaks kliimaneutraalsus ning see kohustab liidu institutsioone ja liikmesriike tegema edusamme kohanemisvõime suurendamisel. Komisjon võttis kohustuse teha

([1]) 23. aprilli 2024. aasta arvamus (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata).
([2]) ELT C 290, 18.8.2023, lk 17.
([3]) Nõukogu 8. novembri 2011. aasta direktiiv 2011/85/EL liikmesriikide eelarveraamistiku nõuete kohta (ELT L 306, 23.11.2011, lk 41).
([4]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1119, millega kehtestatakse kliimaneutraalsuse saavutamise raamistik ning muudetakse määruseid (EÜ) nr 401/2009 ja (EL) 2018/1999 (Euroopa kliimamäärus) (ELT L 243, 9.7.2021, lk 1).

liikmesriikidega koostööd rohelise eelarvestamise tavade sõelumiseks ja võrdlemiseks. Oma 24. veebruari 2021. aasta teatises „Kliimamuutuste suhtes vastupanuvõimelise Euroopa kujundamine – ELi uus kliimamuutustega kohanemise strateegia“ osutas komisjon, et kliimamuutused on makromajandusliku ja eelarvepoliitika seisukohast olulised, ning rõhutas, et liidu vastupidavust kliimamuutuste mõju suhtes tuleb suurendada. Euroopa poolaasta loob täiendava raamistiku nende jõupingutuste toetamiseks ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/240 ([5]) loodud tehnilise toe instrumendiga antakse nende elluviimiseks praktilist abi.

(6) Oma 9. novembri 2022. aasta teatises ELi majandusjuhtimise raamistiku reformimise suuniste kohta rõhutas komisjon vajadust suurendada võla jätkusuutlikkust ja vähendada valitsemissektori suurt võlakoormust ning edendada kestlikku ja kaasavat majanduskasvu kõigis liikmesriikides. Suuniste peamine eesmärk on suurendada liikmesriikide isevastutust, lihtsustada raamistikku ja keskenduda keskpikale perioodile, millega peab kaasnema tugevam ja ühtsem eeskirjade täitmise tagamine.

(7) Selleks et parandada ELi toimimise lepingu sätete järgimist ja eelkõige ennetada ülemäärast eelarvepuudujääki ELi toimimise lepingu artikli 126 tähenduses, peaksid liikmesriikide õigusaktid sisaldama konkreetseid isevastutuse suurendamise sätteid, mis on kooskõlas komisjoni 9. novembri 2022. aasta teatisega ELi majandusjuhtimise raamistiku reformimise suuniste kohta ja lähevad kaugemale direktiivi 2011/85/EL praegustest nõuetest. Võttes arvesse direktiivi rakendamise kohta kogutud tõendeid, peaksid muudatused käsitlema läbipaistvust, statistikat, prognoose ja keskpika perioodi eelarvet käsitlevaid sätteid, et kõrvaldada selle eelmise rakendamise käigus kindlaks tehtud puudused.

(8) Käesolev muutmisdirektiiv on osa paketist, kuhu kuuluvad ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2024/1263 ([6]) ja nõukogu määrus (EL) 2024/1264 ([7]). Nende kolme õigusaktiga (edaspidi koos „majandusjuhtimise raamistiku reform“) reformitakse liidu majanduse juhtimise raamistikku, inkorporeerides liidu õigusesse 2. märtsi 2012. aasta majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu ([8]) (edaspidi „majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise leping“) III jaotise („Fiskaalkokkulepe“) sisu kooskõlas nimetatud lepingu artikliga 16. Tuginedes kogemustele, mida liikmesriigid on saanud lepingu rakendamisel, säilitatakse majanduse juhtimise raamistiku reformis fiskaalkokkuleppe keskpika perioodi suunitlus kui vahend eelarvedistsipliini saavutamiseks ja majanduskasvu edendamiseks. Majanduse juhtimise raamistiku reformiga pannakse endisest rohkem rõhku riigipõhisele mõõtmele, mille eesmärk on toetada liikmesriikide isevastutust, sealhulgas sõltumatute eelarveasutuste rolli säilitamise kaudu, tuginedes komisjoni 20. juunil 2012. aasta teatises majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu artikli 3 lõike 2 kohaselt välja pakutud fiskaalkokkuleppe ühispõhimõtetele riikide eelarve korrigeerimise mehhanismide kohta.Määruses (EL) 2024/1263 on sätestatud selliste kulude analüüs, millest on maha arvatud kaalutlusõigusel põhinevad tulumeetmed ja mille alusel hinnatakse nõuete täitmist üldiselt, nagu on ette nähtud fiskaalkokkuleppega. Vastavalt määrusele (EL) 2024/1263 võib keskpika perioodi kavast ajutiselt kõrvale kalduda ainult erandlike asjaolude korral, nagu on sätestatud ka fiskaalkokkuleppes. Sarnaselt fiskaalkokkuleppega tuleks keskpika perioodi kavast oluliste kõrvalekallete korral rakendada meetmeid kõrvalekallete kõrvaldamiseks kindlaksmääratud ajavahemiku jooksul. Majanduse juhtimise raamistiku reformiga tugevdatakse eelarvejärelevalvet ja täitemenetlusi, et täita kohustust edendada usaldusväärset ja jätkusuutlikku riigi rahandust ning kestlikku ja kaasavat majanduskasvu. Majanduse juhtimise raamistiku reformiga säilitatakse seega fiskaalkokkuleppes sätestatud eelarvedistsipliini ja võla jätkusuutlikkuse põhieesmärgid.

(9) Kvaliteetse ja liikmesriigiti võrreldava statistika koostamise eeltingimus on kõikehõlmav ja usaldusväärne avaliku sektori raamatupidamistava igas valitsemissektori allsektoris. Liidu eelarvealase järelevalveraamistiku nõuetekohase toimimise tagamiseks on oluline Euroopa rahvamajanduse ja regionaalse arvepidamise süsteemil (ESA) põhineva statistika kättesaadavus ja kvaliteet. ESA 2010 põhineb tekkepõhiselt esitataval teabel. Seepärast on soovitav parandada selliste tekkepõhiste andmete ja sellise teabe kogumist, mida on vaja, et koostada kõigi valitsemissektori allsektorite kohta tekkepõhine statistika, mis oleks kõikehõlmav ja sidus.

([5]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/240, millega luuakse tehnilise toe instrument (ELT L 57, 18.2.2021, lk 1).

([6]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2024. aasta määrus (EL) 2024/1263 majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelevalve kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1466/97 (ELT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([7]) Nõukogu 29. aprilli 2024. aasta määrus (EL) 2024/1264, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1467/97 ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamise kiirendamise ja selgitamise kohta (ELT L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj).

([8]) https://www.consilium.europa.eu/media/20399/st00tscg26_en12.pdf.

(10) Sagedasti mõõdetavate andmete kättesaadavus võib tuua esile põhjalikumat jälgimist nõudvad suundumused ja parandada eelarveprognooside kvaliteeti. Liikmesriigid ja komisjon (Eurostat) peaksid avaldama ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokolli nr 12 (ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse kohta) artiklis 2 esitatud määratluste kohased kvartaalsed puudujäägi- ja võlaandmed. Otsus riiklike eelarvemääratluste kohaste eelarveandmete sagedasema avaldamise kohta tuleks teha riiklike läbipaistvusnõuete ja kasutajate vajaduste alusel, et suurendada liikmesriikide isevastutust.

(11) Kallutatud ja ebarealistlike makromajandus- ja eelarveprognooside kasutamine aastaeelarve- ja mitmeaastase eelarve seadustes võib eelarve planeerimise tulemuslikkust märkimisväärselt kahjustada ja seetõttu pärssida eelarvedistsipliinist kinnipidamist. Lähtealuste parandamiseks peaksid liikmesriigid võrdlema oma makromajandus- ja eelarveprognoose komisjoni ja asjakohasel juhul muude sõltumatute asutuste omadega.

(12) Valitsemissektori aastaeelarve ja mitmeaastase eelarve planeerimisel kasutatavate makromajandus- ja eelarveprognoosidele tuleks nende kvaliteedi parandamiseks teha korrapäraseid, objektiivseid ja põhjalikke järelhindamisi, mille viib läbi sõltumatu asutus või muud asutused, kes on oma tööülesannete täitmisel sõltumatud liikmesriikide eelarveasutustest ja kes ei ole samad kui prognoosi koostanud asutused. Hindamiste käigus tuleks kontrollida majandusprognoose, võrrelda neid muude asutuste prognoosidega ning hinnata eelmiste prognooside paikapidavust.

(13) Sõltumatud asutused, mille ülesanne on jälgida liikmesriikide rahandust, on eelarveraamistike oluline osa. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 473/2013 ([9]) kohaselt peab nende liikmesriikide makromajandusprognoosid, kelle rahaühik on euro, kinnitama või koostama sõltumatu eelarveasutus ning selle määrusega on kehtestatud eraldi kaitsemeetmed selliste asutuste sõltumatuse ja tehnilise suutlikkuse tagamiseks. Ilma et see piiraks kõnealuse määruse kohaste nõuete kohaldamist, tuleks sõltumatutele eelarveasutustele antud ülesande puhul, s.t koostada, hinnata või kinnitada makromajandusprognoose kooskõlas käesoleva direktiiviga, võtta arvesse liikmesriikides kehtestatud menetlusi ja tavasid, sealhulgas neid, mis on seotud ülesande täitmise ajahetkega.

(14) Selleks et suurendada eelarvepoliitika valdkonnas vastutust, peaksid sõltumatud eelarveasutused olema oma tegevuses suurel määral sõltumatud, neil peaksid olema oma ülesannete täitmiseks vajalikud vahendid ning ulatuslik ja õigeaegne juurdepääs vajalikule teabele. Liikmesriigid võivad luua rohkem kui ühe sõltumatu eelarveasutuse ja igaüks neist võib täita üht või mitut käesolevas muutmisdirektiivis sätestatud ülesannet, tingimusel et vastutus on selgelt jaotatud ja nende ülesanded ei kattu. Hoiduda tuleks järelevalveülesannete liigsest killustamisest asutuste vahel. Selliste järelevalveasutuste ülesehituse puhul tuleks võtta arvesse olemasolevat institutsioonilist raamistikku ja asjaomase liikmesriigi haldusstruktuuri.

(15) Eelarve planeerimise parandamiseks tuleks võimaluse piires pöörata nõuetekohast tähelepanu kliimamuutustest tulenevatele makromajanduslikele eelarveriskidele, sealhulgas nende keskkonna- ja jaotuslikule mõjule. Kliimamuutustest ja nendega seotud õnnetustest tuleneva eelarveriski piiramiseks ja juhtimiseks ette nähtud riiklike strateegiate seisukohast on väga oluline mõista, millised on võimalikud kanalid, mille kaudu kliimaga seotud vapustused mõjutavad riigi rahandust.

(16) Kuigi aastaeelarveseaduse heakskiitmine on eelarveprotsessis demokraatliku aruandekohustuse seisukohast oluline samm, annab eelarve planeerimise üheaastane perspektiiv usaldusväärsele eelarvepoliitikale piiratud aluse, kuna enamiku meetmete mõju ulatub aastasest eelarvetsüklist palju kaugemale. Keskpikka perioodi hõlmav tõhus eelarveplaneerimine suurendab eelarvepoliitika usaldusväärsust ja võtab samal ajal arvesse võla jätkusuutlikkust. See peaks tuginema valitsemissektori jaoks selgelt ja ühtselt kindlaks määratud riiklikele keskpika perioodi eelarve-eesmärkidele, mis esitatakse liikmesriigi keskpika perioodi kavades. Eelarve planeerimise mitmeaastase mõõtme tugevdamiseks tuleks aastaeelarveseaduse kavandamisel järgida riiklikke keskpika perioodi eelarve-eesmärke.

([9]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2013. aasta määrus (EL) nr 473/2013 euroala liikmesriikide eelarvekavade seire ja hindamise ning nende ülemäärase eelarvepuudujäägi korrigeerimise tagamise ühiste eeskirjade kohta (ELT L 140, 27.5.2013, lk 11).

(17) Selleks et eelarveraamistikega oleks võimalik eelarvedistsipliini ja riigi rahanduse jätkusuutlikkust tõhusalt parandada, peaksid need hõlmama kogu riigi rahandust. Seepärast tuleks erilist tähelepanu pöörata selliste valitsemissektori asutuste ja fondide toimingutele, mis ei ole osa korralisest eelarvest, vaid on osa valitsemissektorist, sealhulgas allsektorid, ning mille mõju liikmesriikide eelarveseisundile avaldub kohe või keskpika perioodi jooksul. Liikmesriigid peaksid avaldama ka andmed nende asutuste ja fondide koondmõju kohta valitsemissektori eelarvetasakaalule ja võlale. Avaldada tuleks üksikasjalik teave selle kohta, kuidas maksukulud mõjutavad tulusid.

(18) Rohelise eelarvestamise vahendid võivad aidata suunata avaliku sektori tulusid ja kulusid roheprioriteetide täitmisele. Sellega seoses tõhustab asjakohase teabe korrapärane esitamine eelarvearutelusid. Liikmesriigid võivad avaldada teabe selle kohta, kuidas nende asjakohased eelarveartiklid aitavad kaasa riiklike ja rahvusvaheliste kliima- ja keskkonnakohustuste täitmisele ning millist metoodikat on kasutatud. Liikmesriigid peaksid avaldama eraldi kulu-, maksukulu- ja tuluartiklite andmed ja kirjeldused. Liikmesriigid võivad avaldada teabe oma eelarvepoliitika jaotusliku mõju kohta ning võtta rohelise eelarvestamise väljatöötamisel arvesse tööhõive-, sotsiaal- ja jaotusküsimusi, nagu on osutatud määruses (EL) nr 473/2013 ja komisjoni 28. septembri 2022. aasta teatises „Liikmesriikide poliitikameetmete jaotusliku mõju parem hindamine“.

(19) Nõuetekohast tähelepanu tuleks osutada tingimuslike kohustuste olemasolule. Tingimuslikud kohustused hõlmavad võimalikke kohustusi, mis sõltuvad teatavate ebakindlate tulevikusündmuste toimumisest, või kujutavad endast kohustusi, mille puhul makse tegemine ei ole tõenäoline või ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata tõenäoliselt makstava summa suurust. Selliste kohustuste hulka kuuluvad näiteks riigi tagatised, viivislaenud, avaliku sektori ettevõtete tegevusest tulenevad kohustused ning võimaluse piires õnnetuste ja kliimaga seotud tingimuslikud kohustused.

(20) Loodusõnnetused ja äärmuslikud ilmastikunähtused on tabanud enamikke liikmesriike ning eeldatakse, et kliimamuutused suurendavad selliste sündmuste sagedust ja mõju. Riigid investeerivad kliimamuutustega kohanemise meetmetesse ning sekkuvad, et katta õnnetustega seotud hädaabi-, taaste- ja ülesehituskulusid ning toimida mõnel juhul viimase instantsi kindlustajana. Pidades silmas praeguseid ja tulevasi riikide rahanduse jätkusuutlikkusega seotud väljakutseid, tuleks loodusõnnetustest ja kliimaga seotud vapustustest tulenevatele riikide kohustustele ja riikide rahandusele kaasnevatele riskidele pöörata eritähelepanu, alustades võimaluse piires sellise teabe kogumisest ja avaldamisest, mis käsitleb varasemate sündmuste eelarvekulu.

(21) Kliimamuutustest tulenevate makromajanduslike eelarveriskide, kliimamuutustega seotud tingimuslike kohustuste ja õnnetustega seotud eelarvekulude aruandlus paraneb, kuid on siiski algetapis ning sellise aruandluse metoodikat ja näitajaid alles töötatakse välja. Kõnealuse aruandluse rakendamine nõuab haldusasutustelt märkimisväärseid jõupingutusi. Kõnealuseid väljakutseid arvesse võttes ja võimaluse piires peaks kõnealustes valdkondades aruandlus toimuma ja seda tuleks arendada paralleelselt asjaomaste edusammudega metoodika alal.

(22) Komisjon peaks jätkama direktiivi 2011/85/EL rakendamise korrapärast kontrollimist. Direktiivi sätete rakendamisega seotud parimad tavad tuleks kindlaks teha ja neid jagada.

(23) Seepärast tuleks direktiivi 2011/85/EL vastavalt muuta.

(24) Arvestades stabiilsuse ja kasvu pakti kohast kehtivat tähtpäeva, peaks käesolev direktiiv kiireloomulisena jõustuma selle *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise päeval,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

Direktiivi 2011/85/EL muudetakse järgmiselt.

1) Artiklit 2 muudetakse järgmiselt:

a) esimese lõigu teine lause asendatakse järgmisega:

„Valitsemissektori allsektori mõistet kasutatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 549/2013 (*) A lisas sätestatud tähenduses.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2013. aasta määrus (EL) nr 549/2013 Euroopa Liidus kasutatava Euroopa rahvamajanduse ja regionaalse arvepidamise süsteemi kohta (ELT L 174, 26.6.2013, lk 1).“;

b) teist lõiku muudetakse järgmiselt:

i) punkt a asendatakse järgmisega:

„a) valitsemissektori kasutatavad avaliku sektori raamatupidamisarvestuse ja statistilise aruandluse süsteemid;“;

ii) punkt c asendatakse järgmisega:

„c) riigispetsiifilised arvudes väljendatud eelarve-eeskirjad, mis aitavad suurendada sidusust liikmesriikide eelarvepoliitika elluviimise ja ELi toimimise lepingu kohaste vastavate kohustuste vahel ning mis esitatakse näitajana selliste eelarvetulemuste kohta nagu valitsemissektori eelarvepuudujääk, laenu võtmine, võlg või üks nende peamine osa;“;

iii) alapunkt e asendatakse järgmisega:

„e) keskpikad eelarveraamistikud, st spetsiifiline riigi eelarvemenetluste kogum, millega pikendatakse eelarvepoliitika ajalist ulatuvust kaugemale kui üks aasta ning mis sisaldab poliitika prioriteete ja riiklikke keskpika perioodi eelarve-eesmärke;“;

iv) lisatakse järgmine punkt:

„h) sõltumatud eelarveasutused, st struktuurselt sõltumatud asutused või oma tööülesannete täitmisel liikmesriikide eelarvasutustest sõltumatud asutused, mis on loodud liikmesriigi õigusaktiga kooskõlas artikliga 8a.“

2) Artikkel 3 asendatakse järgmisega:

„*Artikkel 3*

1. Seoses avaliku sektori raamatupidamisarvestuse riiklike süsteemidega kasutavad liikmesriigid avaliku sektori raamatupidamisarvestuse süsteeme, mis hõlmavad põhjalikult ja ühetaoliselt kõiki valitsemissektori allsektoreid ning sisaldavad tekkepõhiste andmete koostamiseks vajalikku teavet eesmärgiga valmistada ette Euroopa rahvamajanduse ja regionaalse arvepidamise süsteemil põhinevad andmed. Kõnealuste valitsemissektori kasutatavate avaliku sektori raamatupidamisarvestuse süsteemide suhtes kohaldatakse sisekontrolli ja sõltumatut auditeerimist.

2. Liikmesriigid tagavad, et valitsemissektori iga allsektori eelarve andmed tehakse üldsusele õigel ajal ja korrapäraselt kättesaadavaks, nagu on ette nähtud määrusega (EL) nr 549/2013. Eelkõige avaldavad liikmesriigid keskvalitsuse, osariigi/liidumaa valitsuse, kohaliku omavalitsuse ja sotsiaalkindlustusfondide kohta kvartaalse võla, ning kui neil ei ole kasutusele võetud integreeritud, põhjalikke ja riiklikult ühtlustatud tekkepõhise finantsarvestuse süsteeme, puudujäägi andmed eraldi enne järgmise kvartali lõppu või pärast seda, kui komisjon (Eurostat) on asjaomased andmed avaldanud.

3. Komisjon (Eurostat) avaldab iga kolme kuu tagant määruse (EL) nr 549/2013 B lisa tabelite 25, 27 ja 28 kohaselt valitsemissektori finantsstatistika kvartaliandmed.“

3) Artiklit 4 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Liikmesriigid tagavad, et aastaeelarve ja mitmeaastase eelarve planeerimine põhineb realistlikel makromajandus- ja eelarveprognoosidel, mille koostamisel kasutatakse kõige ajakohasemat teavet. Eelarve planeerimine põhineb kõige tõenäolisemal makromajanduslikul eelarvestsenaariumil või sellest ettevaatlikumal stsenaariumil. Makromajandus- ja eelarveprognoose võrreldakse kõige ajakohasemate komisjoni ja vajaduse korral teiste sõltumatute asutuste prognoosidega. Liikmesriigi makromajandus- ja eelarveprognooside ning komisjoni prognooside vahelisi olulisi erinevusi selgitatakse, sealhulgas juhul, kui muutujate tase või kasv välisprognoosides erineb komisjoni prognoosides toodud väärtustest olulisel määral.“;

b) lõige 4 jäetakse välja;

c) lõiked 5 ja 6 asendatakse järgmisega:

„5. Liikmesriigid määravad kindlaks makromajandus- ja eelarveprognooside koostamise eest vastutava institutsiooni ning avaldavad eelarve planeerimiseks koostatud ametlikud makromajandus- ja eelarveprognoosid. Liikmesriigid ja komisjon peavad vähemalt kord aastas tehnilist dialoogi, milles käsitletakse makromajandus- ja eelarveprognooside koostamise aluseks olevaid eeldusi.

6. Aastaeelarve ja mitmeaastase eelarve planeerimisel kasutatavate makromajandus- ja eelarveprognoosidele tehakse korrapäraseid, objektiivseid ja põhjalikke järelhindamisi, mille viib läbi sõltumatu asutus või muud asutused, kes on oma tööülesannete täitmisel sõltumatud liikmesriikide eelarveasutustest ja kes ei ole samad kui prognoosi koostanud asutused. Hindamise tulemused tehakse üldsusele kättesaadavaks ja neid võetakse tulevaste makromajandus- ja eelarveprognooside puhul asjakohaselt arvesse. Kui hindamisel tehakse kindlaks oluline nihe, mis mõjutab makromajandusprognoose vähemalt nelja järjestikuse aasta jooksul, võtab liikmesriik vajalikud meetmed ja avalikustab need.“;

d) lõige 7 jäetakse välja.

4) Artikkel 5 asendatakse järgmisega:

„*Artikkel 5*

Iga liikmesriik kehtestab arvudes väljendatud spetsiifilised eelarve-eeskirjad, et kogu valitsemissektoris mitmeaastase perioodi kestel tõhusalt edendada eelarvepoliitika valdkonnas ELi toimimise lepingust tulenevate kohustuste täitmist. Kõnealuste eeskirjadega edendatakse eelkõige järgmist:

a) ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokolli nr 12 (ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse kohta) artiklis 1 sätestatudpuudujäägi ja võla puhul kehtestatud kontrollväärtuste ja sätete järgimine;

b) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2024/1263 (*) kohase keskpika perioodi eelarve planeerimise kava vastuvõtmine.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2024. aasta määrus (EL) 2024/1263 majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelevalve kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1466/97 (ELT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).“

5) Artiklit 6 muudetakse järgmiselt:

a) lõike 1 punkt b asendatakse järgmisega:

„b) eeskirjade järgimise tõhus ja õigeaegne jälgimine, mis põhineb usaldusväärsel ja sõltumatul analüüsil, mille teevad sõltumatud eelarveasutused, mis on loodud kooskõlas artikliga 8a, või muud asutused, kes on oma tööülesannete täitmisel sõltumatud liikmesriikide eelarveasutustest;“;

b) lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Kui arvudes väljendatud eelarve-eeskirjad sisaldavad vabastusklausleid, sätestatakse nendes klauslites piiratud hulk konkreetseid asjaolusid, mis on kooskõlas liikmesriikide kohustustega, mis tulenevad ELi toimimise lepingust ja määrusest (EL) 2024/1263.“

6) Artikkel 7 asendatakse järgmisega:

„*Artikkel 7*

Liikmesriikide aastaeelarveseadused peavad olema kooskõlas kehtivate riigispetsiifiliste arvudes väljendatud eelarve-eeskirjadega.“

7) Artikkel 8 jäetakse välja.

8) V peatüki pealkiri asendatakse järgmisega: „SÕLTUMATUD EELARVEASUTUSED“.

9) V peatükki lisatakse järgmine artikkel:

„Artikkel 8a

1. Liikmesriigid tagavad, et nende seaduste, määruste või õiguslikult siduvate haldusnormidega luuakse sõltumatud eelarveasutused.

2. Liikmesriigid võivad luua rohkem kui ühe sõltumatu eelarveasutuse.

3. Sõltumatud eelarveasutused koosnevad liikmetest, kes on ametisse nimetatud või määratud läbipaistvate menetluste alusel vastavalt nende kogemusele ja pädevusele riigi rahanduses, makromajanduses ja eelarve haldamises.

4. Sõltumatud eelarveasutused vastavad järgmistele nõuetele:

a) nad ei võta vastu juhiseid asjaomase liikmesriigi eelarveasutustelt või muudelt avaliku või erasektori asutustelt;

b) neil on õigus üldsust oma hinnangutest ja arvamustest õigeaegselt teavitada;

c) neil on piisavad ja stabiilsed vahendid, et täita tulemuslikult oma ülesandeid, sealhulgas teha kõiki nende ülesannete alla kuuluvaid analüüse;

d) neil on piisav ja õigeaegne juurdepääs teabele, mida nad vajavad oma ülesannete täitmiseks;

e) neid hindavad korrapäraselt sõltumatud välishindajad.

5. Ilma et see piiraks määruse (EL) nr 473/2013 kohaselt nendele liikmesriikidele antud ülesandeid ja funktsioone, kelle rahaühik on euro, tagavad kõik liikmesriigid, et üks sõltumatutest eelarveasutustest täidab järgmisi ülesandeid:

a) iga-aastaste ja mitmeaastaste makromajandusprognooside koostamine, hindamine või kinnitamine;

b) kui seda ei tee muud asutused, siis riigispetsiifiliste arvudes väljendatud eelarve-eeskirjade järgimise jälgimine kooskõlas artikliga 6;

c) ülesannete täitmine vastavalt määruse (EL) 2024/1263 artiklile 11, artikli 15 lõikele 3 ja artiklile 23 ning nõukogu määruse (EÜ) nr 1467/97 (*) artikli 3 lõikele 5;

d) riigi eelarveraamistiku sidususe, ühtsuse ja tulemuslikkuse hindamine;

e) kutse korral osalemine korrapärastel kuulamistel ja aruteludel riigi parlamendis.

6. Sõltumatud eelarveasutused esitavad käesoleva artikli lõike 5 punktis a, b, c või d osutatud ülesannete raames hinnanguid, ilma et see piiraks määruse (EL) nr 473/2013 kohaselt antud ülesandeid ja funktsioone. Liikmesriigid järgivad neid hinnanguid või selgitavad, miks nad neid ei järgi. Kõnealune selgitus on avalik ja see esitatakse kaks kuud pärast kõnealuste hinnangute esitamise kuupäeva.

(*) Nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrus (EÜ) nr 1467/97 ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamise kiirendamise ja selgitamise kohta (EÜT L 209, 2.8.1997, lk 6).“

10) Artiklit 9 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Liikmesriigid kehtestavad riigi keskpika perioodi usaldusväärse ja tõhusa eelarveraamistiku, millega nähakse ette eelarve planeerimine vähemalt kolmeks aastaks, et tagada riigieelarve planeerimisel mitmeaastase perspektiivi arvessevõtmine.“;

b) lõiget 2 muudetakse järgmiselt:

i) sissejuhatav lause asendatakse järgmisega:

„2. Riigi keskpika perioodi eelarveraamistik sisaldab järgmiste elementide kehtestamise menetlusi:“;

ii) punkt a asendatakse järgmisega:

„a) käesoleva direktiivi artikli 2 teise lõigu punktis e osutatud ulatuslikud ja läbipaistvad riiklikud keskpikad eelarve-eesmärgid seoses valitsemissektori eelarvepuudujäägi, võla ja muude eelarvenäitajatega, nagu näiteks kulud, tagades samas, et eesmärgid on kooskõlas kõigi arvudes väljendatud riigispetsiifiliste eelarve-eeskirjadega, mis on sätestatud käesoleva direktiivi IV peatükis, ja määruse (EL) 2024/1263 asjakohaste sätetega;“;

iii) punktid c ja d asendatakse järgmistega:

„c) valitsemissektori rahandusele ning kestlikule ja kaasavale majanduskasvule mõju avaldava keskpikaks perioodiks kavandatud poliitika, sealhulgas reformide ja investeeringute kirjeldus peamiste tulu- ja kuluartiklite kaupa, millest nähtub, kuidas saavutatakse kohandamine artikli 2 teise lõigu punktis e osutatud riiklike keskpika perioodi eelarve-eesmärkide suunas võrreldes prognoosidega, mis põhinevad eeldusel, et poliitikat ei muudeta;

d) hinnang selle kohta, kuidas kavandatud poliitika, võttes arvesse selle otsest mõju valitsemissektori rahandusele keskpikas perioodis ja pikaajaliselt, võib mõjutada riigi rahanduse keskpika perioodi ja pikaajalist jätkusuutlikkust ning kestlikku ja kaasavat majanduskasvu. Hinnangus võetakse võimaluse piires arvesse kliimamuutustest tulenevaid makromajanduslikke eelarveriske ning nende keskkonna- ja jaotuslikku mõju.“;

c) lõige 3 jäetakse välja.

11) Artiklid 10 ja 11 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 10

Aastaeelarveseadus peab olema kooskõlas artikli 2 teise lõigu punktis e osutatud riiklike keskpika perioodi eelarve-eesmärkidega. Kõiki kõrvalekaldeid selgitatakse nõuetekohaselt.

Artikkel 11

Kui liikmesriigis on nimetatud ametisse uus valitsus, ei takista käesolev direktiiv liikmesriigil keskpika perioodi eelarvekava ajakohastamist, et see kajastaks uusi poliitika prioriteete. Sel juhul toob liikmesriik välja eelmise ja uue keskpika perioodi eelarvekava erinevused.“

12) VI peatüki pealkiri asendatakse järgmisega: „RIIGI RAHANDUSE LÄBIPAISTVUS“.

13) Artikkel 12 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 12

Liikmesriigid tagavad, et kõiki II, III ja IV peatüki sätete järgimiseks võetud meetmeid kohaldatakse kõigis valitsemissektori allsektorites ühetaoliselt ning et need hõlmavad täielikult kõiki kõnealuseid sektoreid. Selleks kehtestavad liikmesriigid eelkõige ühetaolised raamatupidamiseeskirjad ja -menetlused valitsemissektoris, samuti tagavad nende aluseks olevate andmete kogumise ja töötlemise süsteemi terviklikkuse.“

14) Artikkel 14 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 14

1. Liikmesriigid avalikustavad aastaeelarve ja mitmeaastase eelarve menetluste raames teabe valitsemissektori, sealhulgas selle allsektorite asutuste ja fondide kohta, mis ei ole osa korralisest eelarvest. Liikmesriigid avaldavad ka andmed nende asutuste ja fondide koondmõju kohta valitsemissektori eelarvetasakaalule ja võlale.

2. Liikmesriigid avaldavad üksikasjaliku teabe selle kohta, kuidas maksukulud mõjutavad tulusid.

3. Liikmesriigid avaldavad valitsemissektori iga allsektori puhul asjakohase teabe selliste tingimuslike kohustuste kohta, millel võib tõenäoliselt olla eelarvele suur mõju, sealhulgas riigi tagatised, viivislaenud ja avaliku sektori ettevõtete tegevusest tulenevad kohustused ning nende ulatus. Samuti avaldavad liikmesriigid võimaluse piires teabe õnnetuste ja kliimaga seotud tingimuslike kohustuste kohta. Avaldatud teabes võetakse võimaluse piires arvesse teavet õnnetuste ja kliimaga seotud vapustuste tõttu tekkinud eelarvekulude kohta. Liikmesriigid avaldavad teabe valitsemissektori osaluse kohta avaliku ja erasektori ettevõtete kapitalis, kui tegemist on majanduse seisukohast oluliste summadega.“

15) Artikkel 16 asendatakse järgmisega:

„*Artikkel 16*

1. Komisjon esitab 31. detsembriks 2025 ja seejärel iga viie aasta tagant aruande selle kohta, milline on seis seoses järgmisega:

a) liidus valitsemissektori poolt kasutatav avaliku sektori raamatupidamisarvestus, võttes arvesse edusamme, mida on tehtud alates komisjoni 2013. aasta hinnangust rahvusvaheliste avaliku sektori raamatupidamise standardite sobivuse kohta liikmesriikidele;

b) liidu sõltumatute eelarveasutuste suutlikkus ja ülesanded, võttes arvesse alates käesoleva direktiivi jõustumisest tehtud edusamme, tuginedes komisjoni eelarvejuhtimise andmebaasi järeldustele ja konsultatsioonidele asjaomaste sidusrühmadega, et analüüsida miinimumstandardeid.

2. Komisjon avaldab 31. detsembriks 2030 ja seejärel iga viie aasta tagant ülevaate käesoleva direktiivi sätete tulemuslikkusest. “

Artikkel 2

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid 31. detsembriks 2025.

2. Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nende ametlikul avaldamisel nendesse või nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

3. Nõukogu julgustab liikmesriike koostama nende endi jaoks ja liidu huvides vastavustabeleid, kus on võimalikult suures ulatuses välja toodud vastavus käesoleva direktiivi ja ülevõtmismeetmete vahel, ning tegema need üldsusele kättesaadavaks.

4. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastu võetud põhiliste normide teksti.

5. Komisjon koostab liikmesriikide asjakohase teabe põhjal käesoleva direktiivi põhiliste sätete rakendamise vahearuande, mille ta esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule 30. juuniks 2025.

Artikkel 3

Käesolev direktiiv jõustub selle *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise päeval.

Artikkel 4

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Luxembourg, 29. aprill 2024

Nõukogu nimel

eesistuja

D. CLARINVAL